

критичного мислення. Урахування

принципу наочності виступає стимулом до мовленнєвої діяльності. Наочність викликає в студентів позитивні емоції, допомагає в кращому сприйнятті, розумінні та запам'ятовуванні матеріалу, іноземний студент свідомо піддає сумніву ті чи інші положення, думки чи вислови.

Мовна підготовка іноземних студентів медичних ВНЗ - надзвичайно важлива складова професійної підготовки медичного працівника. Вивчення мови за професійним спрямуванням в наш час набуває особливого значення для майбутніх лікарів, і саме викладач мусить знайти такі форми і методи, щоб цей процес був цікавим і бажаним для студентів [3]. Для досягнення цієї мети необхідно використовувати новітні інформаційні технології інтерактивного навчання, за допомогою яких студенти навчаються чітко формулювати і висловлювати свою позицію, спілкуватися, дискутувати, сприймати й оцінювати інформацію, тобто активно вживати терміни у всіх видах діяльності майбутнього медичного працівника.

Список використаної літератури

1. Пуховська Л. П. Вивчення іноземних мов у контексті формування
2. загальноєвропейського освітнього простору /Л. П. Пуховська // Сучасні технології викладання іноземних мов у професійній підготовці фахівців: зб. наук. ст. – К.: КІТЕП, 2000. – С. 32-38.
3. Герман Е. И. Профессиональная направленность занятий по иностранному языку / Е. И. Герман // Актуальные проблемы преподавания на неязыковых факультетах педагогического института.– Владимир, 1981. – С. 29-35.
4. Концепція мовної освіти іноземців у вищих навчальних закладах України (Проект) // Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (рубрика «Громадське обговорення») від 6 грудня 2012 року.

РОЛЬ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Литвиненко Н.В., Дельва М.Ю., Дельва І.І., Санік О.В., Пінчук В.А., Силенко Г.Я., Самарченко Л.А., Таряник К.А., Пурденко Т.Й., Гладка В.М., Кривчун А.М.

Автори статті розкривають роль доказової медицини, без розуміння принципів якої лікар не в змозі якісно проаналізувати науково-медичну інформацію. Наголошується, що на сучасному етапі розвитку медицини необхідно активно впроваджувати в навчальний процес клінічне мислення саме з позицій доказової медицини.

Ключові слова: доказова медицина, навчальний процес.

Процес фахової підготовки майбутнього лікаря спрямований на формування особистості, здатної самостійно та правильно оцінювати наукові факти і знання для подальшого їх використання в практичній діяльності. Під час самостійної підготовки студенти зазвичай зіштовхуються з проблемою вибору адекватних джерел інформації, що відтворюють сучасний рівень медичної науки та відповідають високому ступеню достовірності результатів. Без певної системи оцінки отриманої інформації підготовка студентів до заняття втрачає свою навчальну цінність, веде до накопичення непотрібних, а часто і помилкових знань. Тим більше, що студенти внаслідок відсутності достатньої освіти та професійного досвіду найбільше схильні до впливу суб'єктивних факторів, що призводить до формування хибного уявлення в процесі засвоєння й аналізу інформації. Одним з ефективних способів уникнути подібних помилок під час роботи студентів із літературою є використання принципів доказової медицини.

Доказова медицина (evidence-based medicine) - це технологія збору, аналізу, узагальнення й інтерпретації медичної інформації, що дає змогу приймати науково обґрунтовані доказові рішення з різних напрямів медицини - профілактики, діагностики, лікування, прогнозування тощо [1]. Доказова медицина передбачає сумлінне, засноване на здоровому глузді використання найкращих сучасних досягнень для лікування кожного пацієнта. На відміну від багатьох інших методологічних підходів, доказова медицина дозволяє дати повноцінну, вичерпну порівняльну оцінку ефективності та безпечності використання окремих лікувально-діагностичних, профілактичних маніпуляцій, а також інформативності певних біомаркерів при конкретних патологічних станах і сформулювати клінічні рекомендації, враховуючи при цьому економічні аспекти [2].

У практичній діяльності використання принципів доказової медицини складається з п'яти основних етапів [3; 4].

1. Формулювання невизначеності у вигляді конкретного клінічного питання. У ході практичної діяльності студент виявляє прогалини у своїх знаннях і формулює питання. Студентам наводять клінічні випадки або пропонують узяти участь у curaції пацієнта. Чітко формулюють питання в структурованому форматі.

2. Систематичний пошук найбільш значущих доказових даних. Студент складає стратегію пошуку і здійснює її. Стратегія має бути повною й ефективною, аби можна було отримати всю доказову інформацію з цього питання. Студент розуміє переваги та недоліки різних джерел інформації. Теоретичне навчання підкріплюється на практичному занятті в режимі он-лайн із джерелом інформації.

3. Оцінка достовірності доказових даних, їхньої клінічної вагомості та можливості їх застосування. Оцінка включає відповідність типу дослідження типу поставленого питання, структуру дослідження, джерела помилок, надійність результатів, коректність вибору аналітичної моделі та її надійність. Цій навичці приділяють найбільше уваги і часу.

4. Використання результатів на практиці. (Студент оцінює, наскільки отримана інформація розв'язує проблему. Студент може з'ясувати позицію пацієнта й оцінити застосовність відповіді). Приклади включають використання підібраної з даного питання наукової інформації, що вимагає попереднього вивчення можливості екстраполяції цієї інформації на даний клінічний випадок і конкретизації відповідно до ризиків у даного пацієнта.

5. Оцінка виконаної роботи. Студент формулює конкретні питання, шукає джерела наукової інформації, оцінює її або використовує вже перевірену інформацію та застосовує її на практиці. Студент оцінює, наскільки успішно діяв на кожному етапі.

Мінімальні вимоги до майбутніх спеціалістів — розуміння основних принципів доказової медицини для подальшого їх використання у своїй професійній діяльності, критичне ставлення до наукової інформації та власної практичної діяльності. Для реалізації цих вимог передбачено засвоєння таких основних понять: характеристика доказової медицини як нової концепції клінічного мислення та галузі знань; практична цінність систематичних оглядів і мета-аналізів; роль Кокранівського співробітництва в розвитку науково обґрунтованої медицини; критичне ставлення до клінічної інформації, її інтерпретації та якості; поняття “ступінь користі (або шкоди) втручання”; “рівень доказовості даних”, “ступінь невизначеності даних”, розуміння різниці між поняттями “відсутність ефективності втручання” і “відсутність доказів ефективності втручання” тощо.

Як студентам, так і викладачам у своїй практиці необхідно керуватися виключно джерелами, що опираються на достовірні факти. Ми живемо в епоху неухильного потоку медичної інформації: щорічно видається близько 40 тисяч біомедичних журналів, публікується понад 2 мільйони статей. Інформація часто містить суперечливі дані та постійно змінюється, підручники і довідники застарівають ще до їх публікації. У більшості випадків медична інформація, представлена в мережі Інтернет, становить собою окремі результати невеликих досліджень без належного дизайну або описові огляди, що відтворюють особисту думку автора / виробника з конкретної проблеми [5]. Інформація в них подається суб'єктивно, не розкриваючи повною мірою, а іноді й спотворюючи відомі погляди та думки, тому доцільно використовувати лише матеріали систематичних оглядів, що презентують результати мета-аналізів та узагальнень рандомізованих досліджень з адекватним дизайном, клінічні протоколи і стандарти, затверджені Міністерством охорони здоров'я України та основними міжнародними науково-клінічними товариствами.

Оптимальним шляхом є орієнтація студентів у процесі самостійної підготовки на відомі джерела, що заслуговують довіри: Кокранівська бібліотека систематичних оглядів (Cochrane Library), електронні бази даних Medline, PubMed, Springer, міжнародні журнали, що рецензуються, інформаційні бази центрів доказової медицини. Вищезгадані інформаційні ресурси відповідають усім принципам доказової медицини, дозволяють отримати повну інформацію з проблематики, що вивчається, та містять посилання на додаткові ресурси, які відповідають критеріям достовірності. Певні обмеження широкого використання даної методики в навчальному процесі пояснюються недостатнім рівнем володіння іноземними мовами, англійською мовою зокрема, а також відсутністю достатніх навичок користування пошуковими системами електронних ресурсів.

У навчальному процесі викладачам слід звертати увагу студентів та інтернів на принципи доказової медицини, на необхідність використання надбань доказової медицини в щоденній клінічній практиці. Треба пояснювати студентам, що для отримання науково обґрунтованої інформації необхідно шукати найкращі докази для відповідей на поставлені питання. Для пошуку доказів необхідно використовувати клінічний огляд пацієнта, лабораторні тести і дані інструментальних методів дослідження, опубліковані результати рандомізованих випробувань та інші джерела, критично оцінювати докази на предмет їх достовірності та переваг для кожної окремої клінічної ситуації, інтегрувати цю інформацію з уже відомим клінічним судженням, щоб найкращим чином використовувати результати на практиці. Отже, викладачі мають перебудовувати систему роботи зі студентами в бік упровадження в навчальний процес принципів доказової медицини, орієнтованих на раціональну інтеграцію індивідуального клінічного досвіду з результатами контрольованих клінічних випробувань.

Таким чином, використання принципів доказової медицини в навчальному процесі істотно розширить можливості студентів щодо прийняття оптимальних клінічних та організаційних рішень в умовах як надлишку, так і нестачі інформації, буде сприяти їх професійному розвитку, майбутній співпраці з пацієнтами, підвищить економічну ефективність системи охорони здоров'я. Крім того, постійне підвищення викладацького рівня знань з принципів доказової медицини дасть можливість, з одного боку, використовувати найкращі сучасні наукові докази в навчальному процесі, а з іншого, слугуватиме добрим інструментом навчання, відмінне володіння яким підкреслить високий професіоналізм викладача. Наостанок слід підкреслити позитивний ефект інтеграції теорії з практикою, за якої студент, який володіє принципами доказової медицини і добре орієнтується в широкому потоці медичної інформації, з часом зможе знайти найоптимальніше розв'язання проблеми конкретного пацієнта.

Список використаної літератури

1. Актуальные вопросы доказательной медицины: практическое руководство для врачей ; под ред. акад. РАМН Г.П. Котельникова, к. мед. н. Г.Н. Гридасова. – Самара, 2012. – 117 с.
2. Власов В.В. Доказательная медицина и принципы методологии / В.В. Власов, Е.Н. Семернин, П.В. Мирошников // Мир Медицины. – 2001. – № 11–12. – С. 18–22.
3. Evidence based medicine: what it is and what it isn't / D.L. Sackett, W.M. Rosenberg, J.A. Gray [et al.] // British Medical Journal. – 1996. – V. 312 (7032). – P. 71 – 72.
4. Котельников Г.П. Система внедрения и реализации принципов доказательной медицины — необходимый и обязательный компонент повышения качества образования в условиях модернизации здравоохранения / Г.П. Котельников, А.С. Шпигель // Медицинское образование и профессиональное развитие. - 2012. - № 1(7). - С. 43-50.
5. Шарон Е. Медицина, основанная на доказательствах / Е. Шарон [и др.] ; под ред. В.В. Власова, К.И. Сайткулова. – М.:ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 320 с.